

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Recreatiegebied Voorland Stichtsebrug

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

26 maart 2014 / rapportnummer 2236-58

1. Oordeel over het MER

De gemeente Blaricum stelt een structuurvisie op voor het Voorland Stichtsebrug ten behoeve van de ontwikkelingen van een nieuwe jachthaven met een capaciteit van 200 tot 550 ligplaatsen en recreatieve- en horeca voorzieningen. Voor de structuurvisie is tevens een Passende beoordeling opgesteld omdat negatieve effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten. Ter onderbouwing van de besluitvorming over de structuurvisie wordt de procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER en de Passende beoordeling.

Het MER maakt op een heldere wijze de verschillen in de milieugevolgen tussen de vijf alternatieven inzichtelijk. De samenvatting is prettig leesbaar en het kaartmateriaal is duidelijk. Wel zijn met name het haalbaarheidsonderzoek en het onderzoek naar de beschermde flora en fauna in het plangebied gedateerd. Bij de vervolgbesluitvorming over het bestemmingsplan zullen de onderzoeken voldoende actueel moeten zijn, zodat nieuwe ontwikkelingen waaronder cumulatieve effecten van lopende en reeds gerealiseerde initiatieven voldoende in beeld worden gebracht. Het bureauonderzoek naar archeologie heeft een hoog abstractieniveau. Uit het MER blijkt dat de kans op het aantreffen van archeologische waarden in het plangebied groot is. Het onderwerp landschap heeft in het MER beperkte aandacht gekregen. Door de winterstalling van boten op het parkeerterrein zijn effecten op het landschap te verwachten.

De Commissie is in grote lijnen positief over de inhoud van het MER maar is van oordeel dat op het gebied van de ecologische hoofdstructuur (EHS) de **essentiële informatie in het MER niet aanwezig** is om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming over de structuurvisie. Het project zal grotendeels in de EHS worden gerealiseerd. In het MER is niet afdoende gemotiveerd dat het plan de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet zal aantasten. De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen over de structuurvisie.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie de gesignaleerde tekortkoming toe. In hoofdstuk 3 geeft de Commissie enkele aanbevelingen ten behoeve van natuur, archeologie en landschap voor het vervolgproces.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Toelichting op het oordeel

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij een aanbeveling voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbeveling is opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Ecologische Hoofdstructuur

Het plan leidt, met name bij alternatief 2 en 3, tot ruimtebeslag op de EHS. Daarnaast kan geluid- en lichtverstoring in de aanleg- en exploitatie gevolgen hebben voor de natuurkwaliteit van het EHS-gebied. Gesteld wordt dat het plan de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet aantast (pag. 61-63 MER). De Commissie constateert dat dit nagenoeg niet is onderbouwd² in het MER en dat daarbij:

- geen inzicht is geboden in de oppervlakte EHS die door ruimtebeslag en eventueel door licht- en geluidsverstoring wordt aangetast;
- de informatie over de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet actueel is³;
- niet gemotiveerd is dat het plan niet strijdig is of zal zijn met de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie⁴.

De onderbouwing dat het plan de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet aantast mag op een hoog abstractieniveau worden beschreven passend bij een structuurvisie. Een in detail uitgewerkte effectbeschrijving van het voornemen op de EHS is later nodig bij het vaststellen van de bestemmingsplannen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER aannemelijk te maken dat het voornemen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet aantast
--

² Ook in de reacties van Vrienden van 't Gooi en de provincie Noord-Holland wordt hier op gewezen.

³ Het plangebied is in het provinciale natuurbeheerplan 2014 aangeduid als EHS-natuur. De natuurdoeltypen zijn inmiddels vervangen door beheertypen.

⁴ Zie artikel 19, eerste lid onder c voor de eisen die worden gesteld aan bestemmingsplannen.

3. Aandachtspunten voor het vervolgtraject

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Natuur

3.1.1 Natura 2000-gebieden

In de Passende beoordeling wordt geconcludeerd dat de toename van het aantal vaarbewegingen in de Natura 2000-gebieden Gooimeer en Eemmeer ten gevolge van het plan niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen⁵ van deze gebieden. De voornaamste reden is dat beide meren ondiep zijn. De Passende beoordeling stelt dat 'alleen de vaargeul en de directe omgeving daarvan' toegankelijk is voor zeil- en motorjachten. Het gedeelte in en rondom Natura 2000-gebieden waar verstoring door vaarbewegingen plaatsvindt zal niet toenemen door het initiatief.

De Commissie acht deze redenering terecht. Ze wijst er zekerheidshalve op dat *elke* toename van het verstoorde areaal – hoe gering ook – kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Gooimeer. Enkele watervogelsoorten (met name Kuifeend) bevinden zich op of onder de instandhoudingdoelstelling⁶.

Bij de vervolgbesluitvorming over het bestemmingsplan zal de Passende beoordeling nader moet worden uitgewerkt⁷. Aandachtspunten daarbij zijn:

- de betonde gebieden buiten de directe vaargeul;
 - verstoring door bijboten, die in tegenstelling tot zeil- en motorjachten zeer ondiep kunnen steken;
 - watervogelconcentraties in het plangebied⁸.
- De Commissie adviseert bovenstaande aspecten te betrekken bij de verdere uitwerking van de Passende beoordeling voor het bestemmingsplan.

⁵ Met name watervogelconcentraties van internationaal belang.

⁶ Indien de instandhoudingdoelstelling ten gevolge van het plan verder buiten bereik komt kan dit worden uitgelegd als een significant effect.

⁷ Ook in de reactie van de provincie Noord-Holland wordt gewezen op (cumulatieve) effecten van vaarbewegingen op het leefgebied van beschermde watervogels.

⁸ Het plangebied bevindt zich buiten de Natura 2000-begrenzing maar verstoring kan (via externe werking) wel gevolgen hebben voor de draagkracht van het gebied (oppervlakte foerageergebied en slaapplek van voldoende kwaliteit).

3.1.2 Beschermden soorten

Op basis van twee verouderde⁹ ecologische onderzoeken wordt in het MER gesteld dat permanent leefgebied van beschermden soorten verloren gaat. Aangegeven wordt dat in het kader van de verdere planvorming een nieuwe gebiedsdekkende flora- en fauna-inventarisatie zal worden uitgevoerd, op basis waarvan de 'ruimtelijke inpassing' verder gedetailleerd zal worden. De Commissie stelt vast dat verdere planvorming zal moeten uitwijzen dat het voor-nemen geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van beschermden soor-ten. In het MER zijn de maatregelen om conflicten met de Flora- en faunawet te vermijden globaal in beeld gebracht. Op grond daarvan acht de Commissie, mits vervolgonderzoek wordt uitgevoerd, aannemelijk dat nadelige effecten op beschermden soorten voorkomen of beperkt kunnen worden.

- De Commissie adviseert om bij de vervolgbesluitvorming over het bestemmingsplan een actuele beschrijving te geven van:
 - de aanwezige beschermden soorten in het plangebied en de directe omgeving;
 - de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze soorten;
 - indien aan de orde realistische en effectieve maatregelen waarmee deze gevolgen tij-dig zijn te voorkomen.

Maak aannemelijk op planniveau dat een eventueel benodigde ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet kan worden verleend¹⁰.

3.1.3 Kaderrichtlijn Water

De alternatieven zijn gelegen binnen de ecologisch relevante arealen behorend bij de ecologische doelen van de Kaderrichtlijn Water. In het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren is ecologische robuustheid van het water in het studiegebied een van de kernpunten.

- De Commissie adviseert om bij de vervolgbesluitvorming over het bestemmingsplan aan de Kaderrichtlijn Water doelen te toetsen, uitgaande van het op dat moment geldende Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren en het daarbij horende toetsingskader.¹¹

⁹ In de regel wordt voor Flora- en faunaonderzoeken een houdbaarheidsdatum van vijf jaar aangehouden.

¹⁰ De aanlegwerkzaamheden worden ingeschat op 1,5 jaar. Voor verstoring van nesten van vogels wordt geen ontheffing verleend. Indien het gebied ongeschikt wordt gemaakt voor broedende vogels dienen de gevolgen daarvan ook in beeld te worden gebracht.

¹¹ Zie ook de reactie van Rijkswaterstaat.

3.2 Archeologie

In het MER wordt terecht geconstateerd dat met name de voorgenomen baggerwerkzaamheden ten behoeve van de jachthaven een bedreiging vormen voor de eventueel aanwezige archeologische resten. Op de indicatieve kaart archeologische waarden (IKAW) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is aan het plangebied een hoge verwachtingswaarde voor nautische vondsten toegekend. Aan beide kanten van het Gooimeer zijn ook betekenisvolle archeologische landvondsten en –sporen uit de vroege prehistorie gevonden.¹² Dit betekent dat de kans op het aantreffen van vindplaatsen in het projectgebied groot is.

De archeologische vindplaatsen worden in de top van de pleistocene afzettingen verwacht welke bestaat uit dekzand dat nu ter plaatse van het projectgebied de bodem van het Gooimeer (en de voormalige Zuiderzee) vormt. In het MER en het archeologisch bureauonderzoek voor het archeologiebeleid van de BEL combinatie uit 2010 wordt geen inzicht gegeven in de feitelijke hoogteligging van het pleistocene dekzand ter plaatse van de nieuwe jachthaven. Inzicht in de diepte van het dekzand geeft op structuurniveau een goede indicatie van het risico of het voornemen eventueel archeologische waarden kan raken. Er zijn zogenaamde DINO boringen beschikbaar op internet waarmee de diepteligging van de top van het dekzand eenvoudig kan worden ingeschat.¹³

Bij de vervolgbesluitvorming over het bestemmingsplan moet in ieder geval archeologisch vooronderzoek in de vorm van (voortgezet) bureauonderzoek in combinatie met een verkennend en/of karterend booronderzoek worden gedaan conform de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3). Op basis daarvan zal het bevoegde gezag een besluit moeten nemen over de behoudenswaardigheid van eventueel aanwezig vindplaatsen uit de vroege prehistorie en – indien aanwezig – over behoud *in situ* of opgraven ervan.

- De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming over de structuurvisie inzicht te geven in de diepte van het dekzand.

3.3 Landschap

In het MER ontbreekt een beschrijving van de effecten op het landschap door de winterstalling van boten. In het MER wordt aangegeven dat gedurende de winterperiode op het haven-terrein (de parkeerplaatsen) boten worden gestald. Dit heeft invloed op de ruimtelijke kwaliteit en de belevingswaarde van het landschap omdat het parkeerterrein ruim boven de waterlijn komt te liggen en de schepen in dat geval van kiel tot mast zichtbaar zijn.

- De Commissie adviseert om bij de vervolgbesluitvorming over het bestemmingsplan aandacht te besteden aan de effecten op het landschap door de winterstalling van boten op het parkeerterrein.

¹² Blaricummermeent in de gemeente Blaricum en Bedrijventerrein Stichtse Kant en Rijksweg A27 in de gemeente Almere.

¹³ Bijvoorbeeld door het raadplegen van het dinoloket (www.dinoloket.nl).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Blaricum

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Blaricum

Besluit: vaststellen Structuurvisie

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege Passende beoordeling en kaderstelling voor categorie D10.3

Activiteit: Ontwikkelingen recreatiegebied met nieuwe jachthaven met een capaciteit van 200 tot 550 ligplaatsen en recreatieve- en horecavoorzieningen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in plaatselijke krant Hei en Wei van: 17 januari 2014

ter inzage legging MER: 21 januari tot en met 3 maart 2014

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 16 januari 2014

toetsingsadvies uitgebracht: 26 maart 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr. R.M. van Heeringen

dhr. mr. F.D. van Heijningen (voorzitter)

mw. drs. J.P. Siedsma (secretaris)

dhr. ing. R.L. Vogel

dhr. R. Vrolijk

dhr. drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Recreatiegebied Voorland Stichtsebrug, Oranjewoud, 1 december 2011;
- Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, Jachthaven Voorland Stichtse Brug, Oranjewoud, 25 oktober 2010;
- Archeologische onderzoek, Oranjewoud, 21 februari 2011;
- Onderzoek externe veiligheid, Oranjewoud, 29 maart 2011;
- Structuurvisie Voorland Stichtsebrug, gemeente Blaricum (ontwerp), BRO, 8 augustus 2013.

De Commissie heeft kennis genomen van 3 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 4 maart 2014 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Recreatiegebied Voorland Stichtsebrug

ISBN: 978-90-421-3915-2

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

